

מסורת הש"ס

חמש עשרה נשים פרק ראשון יבמות

יג.

עין משפט
נר מצוה

נא א מ"י פ"ו מלכות
יבמות הלכה כה
טו"ש א"ר ש"ן קטנ
ספ"י ז'
גב ב מ"י שם הלכה יב
טו"ש א"ר ש"ן שם
ספ"י ז'

תורה אור השלם

ו. ואשה אל אחותה לא
תקח לערר לגלות
ערוהה עליה בזה"ק
ויקרא י"ח י"ח

תוס' חד מקמאי

מחזיר גרושתו כולן
מותרות: בת"י ב"ש
בבב"רין ובי"ה פוסלין
לכהנה דבעלה לפסול
לה דבחיוב ובה כהן כי
היה לא"ש זו [היא]
בתורתה הקדשין לא
האכל כהן שנבעלה לזה
אע"פ פסלה לחרומה
ולכהנה מק"י דגרשה
דמותרות בתרומה אסורה
לכהנה זו שאסורה
[בתרומה] אע"פ דין
אסורה בכהונה ובהי"א
ב"ה אפ"ה כהן גזול
דחתם אס"ק דין אע"פ
מעיקרא בע"י מעיקרא
מחזיר גרושתו דלאו זו
מעיקרא הוא ולא פסלה
לא לתרומה ולא לכהונה
דהא פסול כהונה מתרומה
קאמי אכל כחייבי כריתות
אע"פ דלאו זו מעיקרא
היה פסלה לתרומה
ולכהנה מק"י והי"ג
אמרינן בשלמי פירקין נהי
נמי דעשו והאי"ר ירושת
אין כבוד מחייבי כריתות
וכ"ה נהי דכבוד לאו הוי
פגום מיהא הוי דאמי בק"י
מאלמנה ולא פריך מה
לאלמנה שכן היא עצמה
מתחללת בדפ"רין בהא
שבעתא גבי מחזיר
גרושתו ור"מ דבחיוב
כריתות היא עצמה
מתחללת ואע"פ דלאו זו
מעיקרא הוא:

(א) נראה דג"ל ומאי תפסלא
א"ר שם הלכה כ"ה.

(א) רב וביד אמר אין בנים ב"א סימנים. אומר ר"י דלרין לפרש
דאין עיבור בנים של קיימא מזוי להיות בלא סימנים ומיהו
ומנין אמו מדפריך וינדוק וכן אלא למ"ד אין חוששין מאי איכא
למימר ואם אין בנים כלל בלא סימנים ודאי נשירו וגם לשון חוששין

נמי משמע דליכא אלא חששא בעלמא
ולא שודאי נשירו ומשום דלא שכיח
עיבור בלא סימנים לא מזני חמומי
ממאנת דחוששים לסימנים כדמסיק
ואולי ולהכי קאמר נמי רבה בר יוחאי
מך הזמן הזה הוא מהה ועובדה מת
א"פ"פ דפעמים היה כיון דלא שכיח
ובבב"ר דרז כיני דנקט שמה תמות
בשילי המיעוט ואע"פ דרבה בר
יוחאי לא חש למינקט שמה בשילי
מיעוטא וא"פ"פ ומנין לו לגמרא דרב
זכיד לא בעי למימר דאין בנים כלל
בלא סימנים כדמשמע במילמיה וי"ל
דאם אין בנים כלל בלא סימנים נא
למימר א"כ במאי אלא לפלוגי אדרב
ספרא כיון דלדידה נמי אין בנים כלל
בלא סימנים כמו לרב ספרא אלא
ודאי אלא למימר דאין הבנים כיון
גדלות אלא השערות וכי ליכא שערות
לא מחזיקין לה ודאי גדולה ולהכי
פריך ולבדוק ומשני חוששין שמה נשירו
וחוששין לה בספק גדולה לענין חליה
וקדושין דלרבייהא ולענין עושין ומלוי
טובא ובקונטרס פ"י דסבר רב זכיד
דמך הזמן כלאחר הזמן דלא כהלכתא
נראה לר"י דבעלמא מודה רב זכיד
דמך הזמן כלפני הזמן ושאיני הכא
דע"י בנים חשבינן לסימנים כאלו הם
לאחר זמן דכפרישית נמי לרב ספרא:
משום צער י"דה חיישינן. וא"ת
כיון דאין בנים בלא סימנים משמע
העיבור נכדוק קמי לידה וליכא
סימנים ליכא למיחש שמה נשירו דאכתי
לא נא צער לידה וי"ל דלאו דוקא
נקט צער לידה דה"ה נמי דמשום
צער עיבור חיישינן שמה נשירו ולא
נקט צער לידה אלא משום דאקשי ליה
ונכדוק את החמות כדי למאן דהיינו
אחר לידה להכי נקט צער לידה ויהי

דאי דדקנה קמי לידה ולא אשכחן דליכא למיחש דנשירו משום
צער עיבור ואי היה מפרש מילמיה דרב זכיד דאין לידה בנים
בלא סימנים קאמר הוי אחי שפיר הא דנקט צער לידה ולא היינו
צריכים למימר משום צער עיבור חיישינן אלא אי אפשר למימר כן
דא"כ לא הוי משני מידי לרבה בר יוחאי: **במה** בתו או נתגרשה.
הא דלא נקט מילמיה או שנמאלת אלוניות משום דמתני' אלא
למשמעין אפילו כנס ולבסוף גירש ומיאה או שנמאלת אלוניות
אין שום חדוש דבעלו להו קידושין קמאי וכן לי כנס ולבסוף מילמיה
כמו מילמיה ולבסוף כנס א"ר משום דקאי אלאמת מכל העריות האלו
ומיאה או שנמאלת אלוניות לא שייך בכל העריות:

שלשה אחים שנים ובי'. לקמן בפרק ד' אחים (דף ז' ד"ה גירש)
אפרש לה אחאי נקט שלשה אחים: **נשואין** הראשונים
בפ"ה. הכא לא היה שייך למינקט הראשונים דליכא הכא מרי
נישואין ומשום ההיא דבפרק ג"ש (לקמן ק"ה) נקט הכי דתנן המגרש
האשה והחזירה מותרת ליבס ור"א אומר ומפרש הכס טעמא
ד"ר"א משום דמספקא ליה אי מיתה מפלג אי נישואים הראשונים
מפליג: **תמאן** השתא ותתייבב ב'. ואפי' לר"ג דלית ליה
מלמדן את הקטנה שמתמאן לקמן בפ' ג"ש (דף קט.) היינו להוציאה
בעלה א"ר פריך דהיכא דמיאנה תתייבב צרחה ומתני' משמע
דאין לה תקנה אלא בחליה: **לא** צרחה שואני ב'. הי"ג
בשעה נפילה נראית כזרת בתו וא"ת ומנא ליה דטעמא דרמי בר
יחזקאל משום דבשעת נפילה נראית ככלתא דלמא טעמא דרמי בר
יחזקאל גופיה משום דרבי אושעיא דאיהא ממאנת לויקור וי"ל דע"כ

אין בנים בלא סימנים. והיוולדת בקטנות חזקה הביאה סימנים
ומשהביאה סימנים בתוך י"ב לא תמאן דהני סימנים גמורים נינו
דק"ל לרב זכיד מוך זמן כלאחר זמן לענין סימן ולא אמרינן שומא
נינו: **בניחא למד כו'.** פלוגמא בפ' יולא דפונמיה דף מ"א:

מנא הני מילי. דלרת צרחה פטורה:
בגברשו לרוביהן מותרות. ואפי' כנס
אחיו את הנכרית ולבסוף גירש את
בת אחיו דהו' מוך זמן כלאחר זמן לענין סימן ולא אמרינן שומא
נינו: **בניחא למד כו'.** פלוגמא בפ' יולא דפונמיה דף מ"א:
מנא הני מילי. דלרת צרחה פטורה:
בגברשו לרוביהן מותרות. ואפי' כנס
אחיו את הנכרית ולבסוף גירש את
בת אחיו דהו' מוך זמן כלאחר זמן לענין סימן ולא אמרינן שומא
נינו: **בניחא למד כו'.** פלוגמא בפ' יולא דפונמיה דף מ"א:

וכנסה המגרש ומת. ונפלה נכרית
לפני שלשי שנים אחות אשתו של
(א) זו הראשונה דהיא להו צרחה אחות
אשה משנתגרשה לרוביהן מותרות
הואיל ולא היתה אחות אשתו של זה
זרה לנכרית זו שקודם נשואים של זו
נתגרשה: **במה.** קשיין אהדדי:
האי פנה. דמתני' סבר מיתה הבעל
מפלת נשיו לייבוס הלכך אפי' כנס
ולבסוף גירש כיון דבשעת מיתה לאו
זרת היתה היא שריא: **ותנא.**
לדבריהם סבר נישואין הראשונים
שהאשה נשאת בעלה מפליג אותה
ליבוס הלכך משנעשית צרחה ערוה
שעה אחת אסורה עולמית: **זו.**
דמתני' דהכל דכנס ולבסוף גירש
מותרת דקדמי ומתה בתו או נתגרשה
ואין י"ל זו דג' אחים דגירש ולבסוף
כנס: **וסתמאן.** הערוה השתא ותמאמר
אי אפשר בקדושין שקדשוני אחי ואחי
לבעלי המת ותעקור קידושין הראשונים
ותתייבב צרחה: **ממאנת למאמר.**
הא דתנא לקמן בפ' ג"ש (דף ז' ד"ה גירש)
בבב"ר זכיד: **למאמר.** הוא דמתמאנת
שום עשה היכא מחזיר גימיה קטנה
ומיאה כו' מפיק מילין את המאמר
וחזרה ליקה לכה וכו'. ואע"פ
דגדולה שעה כה מחזיר ולא ראה
לכנס קי"ל בפ' ר"ג (לקמן דף ג')
(ב) צריכה גט למאמר וחליה לויקתו
הכא מילין עקר למאמר ולא צריח
גיטא: ואין **ממאנת לויקתו.** לעקור

נשואים ראשונים ולהפיק זיקת ייבוס וללאה בלא חליה. הי"ג גבי ערוה
לא עקר ליה מילין דהשתא לנשואין קמאי למישרי צרחה: **זרת**
ערוה שאני. רבנן גזרו שלא תמאן ליבומי צרחה דלא לזלוזי צרחה
ערוה דלמא אחי למישרי: **מילמיה.** כלמא בעלה מותרת לחמיה
דקדמי לנישואין והויה כמפשות כנו ומותרת לו. אכל מת כנו
בעלה הראשון ומיאה זיקת יבס אע"פ דנשואין קמאי עקרה
אסורה לאכיו. אלא משעת נפילה כלמא היא משעה שנפלה להתייבס
ונזקקה ליבס מחמת נישואין הראשונים נראים אותם נישואין
גמורים למיהו אשת המת וכלתו של זה: **ה"ג.** צרחה ערוה משעת
נפילה שזקקה הבת ליבס (א) למאן כו' מחמת קידושין ראשון נראים
נישואים גמורים למיהו אשת המת וצרחה צרחה הבת ואי שרית ליה
אחי למישרי צרחה הבת בעלמא: **במה** שש עריות. יס שחמורות
מאלו ומיהו חומר שלכן שנשואות לאחרים ואין יכולין להנשא לאחר
מאכיו ואם בעליהן שהן (ו) נכריות אלא זה צרחתיהן מותרות
להנשא לזה: **אמו.** אינה יכולה להנשא לאחר של זה מאכיו שהרי
היא לא אשת האב וכן אשת האב ואחות אביו (ז) ואשת אחיו מאכיו
שהיו לו בנים ואשת אחי אביו כולן אסורות לאחרים מאכיו כס
שאסורות עליו ואין בהן כד ייבוס על זה לעולם ואם נישאו לאחרים
ולא נשים אחרות ומתו מותרות לנישא לזה שאין צרחה אסורה
אלא כשנפלה לייבוס: **עם** הערוה פסא אחת שביין שפטרה לזרת
ערוה עמדה עולמית באיסור אשת אח שיש לה בנים: **ב"ש**
מסירי. צרחה ערוה להתייבס לאחר דלית להו הך דרשא דלצור:

חלל
טעמא דרמי בר יחזקאל משום דבשעת נפילה נראית ככלתא דלמא טעמא דרמי בר
יחזקאל גופיה משום דרבי אושעיא דאיהא ממאנת לויקור וי"ל דע"כ
אסורה נמי לעלמא וא"ת א"כ תקשה בבב"ר דרמי בר יחזקאל ר"י אושעיא ותיקור הר"ר משה כהן
לעלמא ולא משום דמתמאנת לויקתו א"ר כשימיאה ביבס אחר שנתמיאה דליכא זיקה ומ"מ
אסורה לאכיו משום דבשעת נפילה נראית ככלתא דלמא טעמא דרמי בר יחזקאל גופיה
משום דרבי אושעיא דאיהא ממאנת לויקור וי"ל דע"כ
מאי

